

ԻՐԱՅԻՆՈՒՆԿ

ԼՐԱԳԻՐ ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԵՆ ԶՈՐԵՔԵԱՐԹԻ ԵՒ ՇԱՐԱԹ

ԲԱԶԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլիսիոյ համար Տարեկան 12 ֆր.
» » Կնքանկայ 6 ֆր.
Արտատպանի համար (Երկու քիւր մեկ
ծարձով) Տարեկան 14, Կնքանկայ 7 ֆր.
ԿԱՆԿՈՒԻ ՎՃԱՐՆԵԼԻ

Համակ դրամ եռայն դրկել հետեւեալ հասցեով

ԽՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ «ԻՐԱՅԻՆՈՒՆԿ» ԼՐԱԳՐՈՅ. — Վ.Ա.Ն.Ա. (Պոլիսիոյ)
Редакция на ВѢСТНИКЪ
„И правункъ“
ВАРНА (България)

Rédaction du journal

„Iraounk“

V A R N A (Bulgarie)

Խնդրագրութեան ուղղեալ գրութիւն
եւ չեն դրկուիր եւ յարմար դատաւար
ներքին միայն կը հրատարակուին աւ-
րոյնովին կամ մասամբ:
Խանութեան տողը 20 սանթիմ. երե-
փն աւելի անգամներու համար 20 0/0
զեղչ կը լինի:

Թերթիս իմարտի յան-
կարծ հիւանդանոցին պատճառաւ
չարաթ օր իրաւունք չհրատարակ
ուեցաւ, և ներկայ թիւն ալ ուշ
մնաց:

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԳԱՆԳԱՏԸ

Արտատպանի լրագրութեան
գէտ տակաւ կ'ընդհանրանայ ու
լը զօրանայ սա գոնգատը թէ ան
իր կոչումին ու դիրքին անյար-
մար և անվայել, գոհհիկ, նոյն
իսկ պարկեշտ ընթերցողներու ա-
կանջները վիրաւորող լեզու եւ ոճ
կը գործէ ամեն անգամ երբ ունի
ինքնուրոյ առթիւ, քիչ չափ սաք
վիճարանութիւն մը կը բացուի իր
էջերուն մէջ:

Ժողովուրդը առանց դասակար-
գի և խաւի խտրութեան, կը դա-
տապարտէ այն սոսկալի կերպով
տգեղ նախատական բառերն ու
բացատրութիւնները զոր վիճող-
հակառակորդներ մամուլի մէջ, ի-
րարու ճակտի կը նետեն սովորաբար
առանց քաջուելու, այնքան ան-

պատկառ որ մարդ կը փորձուի
նկատել թէ, իրենց կարծիքով,
պէտք չէ շատ մեծ խորհրդի
զոյցային ու լրագրական վիճաբա-
նութեան մէջ: Ու որքան նախա-
տական բառերը, իրենց սաստկու-
թեան տեսակետով, խնամքով ըն-
տրուած ըլլան, որքան հայհուհնե-
րը կ'ընեն ու վիրաւորիչ ըլլան, զը-
րոյդ այնքան աւելի իրաւունք ու-
նենալ կը կարծէ ինքզինք յաղթա-
կան նկատելու: Եւ իր պարզամիտ
բարեկամներ, հիացումի շեշտով
մը որ լուրջ մարդու արգահա-
տանքը կ'ազդէ պարզապէս, յա-
ճախ կը փութան յաղթութիւնը
հաշակել մասնաւոր շրջանակներու
մէջ: — Աւ Բ.ին ա'մմա զարկեր
է հա'. այս անգամ ա'չգ օլտուն:»

Քիչ շատ զարգացած անկեղծ
մարդը որ գիտէ անկախ մտքով
խորհիլ և ինքնօրէն գատիլ, ցա-
ւելով կը տեսնէ թէ վիճարանելու
այս եղանակը ջանք մըն է. — թէ և
զուցէ անգիտակցական — բառե-
րու աւանդական իմաստին դէմ յե-
ղաշրջում մը առաջ բերելու, խաղ
մտքերու մէջ ամենէն վերջը սա
համոզումը գոյացնելով թէ վի-
ճարանութիւնը անձնական կոչիւն
տրամաբանութիւնը յարձակումին,

և փաստը հայհուցութեան հոմանիշ
են:

Բարեբաղդաբար այս վտանգին
դէմ թուաւ մը կայ քաջուած: Ժո-
ղովուրդը, ամբողջ, թէ և ուղիղ
և անկախ խորհելու անընդունակ
ըլլայ, բնութիւնէն օժտուած է բը-
նադրով մը որմէ կառաջնորդուի
բարոյական խնդիրներու մէջ. ա'ն
երկար բարակ չխորհիլ, չտրամա-
բաներ, ատոնց համար ոչ ժամա-
նակ ունի ոչ տրամադրութիւն,
բայց կըզգայ թէ ո'րն է լաւը,
ո'րն է յոռին, երբ խնդրը զուտ
բարոյական կարգէն է: Այս կեր-
պով կը դատապարտէ լրագրական
հայհուցութիւններն ալ որոնց դէմ
կըմբոստանայ բնադրով: Մտէ'ք
իր մէջ, հետաքրքրուեցէք, հար-
ցուցէք ու պիտի համոզուիք ը-
սածիս ճշդութեանը:

Այսպէս՝ գանգատը ընդհանուր
է և իրաւացի, ինչ որ ալ մեր
թերթերը գրեն ինքզինքնին ար-
դարացնելու մտքով: Անոր մէկ
արձագանքը ըլլալու փափաքով կը
զրկուի այս տողերը իրաւունքին
որ կը յուսամ թէ զանոնք հրատա-
րակելու անկեղծութիւնը պիտի
ունենայ:

Ես ու ինծի պէս հարկւարաւոր
խորհողներ իւր յառաջդիմութեան
բարեկամ կը փափագինք լրագրու-
թիւն: տեսնել իր կոչումին ար-
ժանի բարձրութեան վրայ: Կը
սիրենք զինքը տեսնել մաքառող,
վիճարանող, խիտ ջնադարաւոր (երբ
հանրութեան շահը իսկապէս այդ
կը պահանջէ). սակայն առանց անձ
նական նկատումներու, առանց քո-
ղարկուած դիտումներու, առանց
բաշխուքի, առանց հայհուցութեան
այս տեսակ բաներէ վեր, շատ
վեր, միշտ վեր, ուրիշ մեղի ակ-
նածուծիւն ներշնչէ, մեր բարոյա-
կանութեան հաւատքը զօրացնէ:

Վիճարանեցէք զորոյ պարուններ,
բայց կազաչենք, անանկ ըրէք որ
ճշմարտութեան լոյսը թաղուած չը
մնայ խճճանքներու, նախատա-
կան ածականներու և հայհուցու-
թեանց հանգ կոյտերուն տակ:

Ահա մեր պահանջը: Զափա-
զանց է արգելօք: (*)

Անալառ

(*) — Իրաւունք իր գոյութեան ա-
ռաջին օրէն ի վեր Անալառներու այդ
արդար պահանջին գահացում տալ իրեն
սկզբունք ընտրած է. եւ այսօր խզճի
ամենայն հանդարտութեամբ կարող է
յայտարարել թէ անձնական նկատում-

ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Եսալ, 19 հոկտ.
ՌՈՒՄԱՆՈՅ ԶՐԷԻՑ ՊԱՆԴԻՍՈՒԹԻՒՆԸ

Ռումանիոյ հրէից արհեստաւոր
և աշխատաւոր դասակարգէն շա-
տերը գործ չի գտնելուն պատ-
ճառաւ յուզուած են պանդխտել Ռու-
մանիան: Եւ մանաւանդ բանի մը
օր առաջ Դաւիթ Թրախիճ՝ գաղթա-
կանութեան տատանողը Եսալ եկաւ
ու սկսաւ քարոզել որ թողուն
Ամերիկայ յանդիստելու փափա-
քը ու դէպի Արեւելք և աւելի
դէպի Կիպրոս դարձնեն ճամբանին,
Ռումանիոյ (Մոլտավիա նահանգին)
քաղաքացի հրէաները սաստիկ յուզ-
ման մէջ ինկած են դէպի Կիպրոս
գաղթելու: Ասոնց չուելուն ծախ-
քը հոգալու համար՝ ամեն տեղ
մասնաւոր ընկերութիւններ կազ-
մուեցան: Իսկ օտար երկիրներու
մէջ ճամբորդութիւններ դիւրացնե-
լու համար՝ ուրիշ հաստատուն ըն-
կերութիւններ կազմուած ունին ա-
մեն երկիրը:

Հայոց համար ամենեւին նշանա-
կութիւն չունի եթէ հրէաները կը
ուզեն Ամերիկայ կամ Կիպրոս պան-
դխտել: մեզի համար կարեւորու-
թիւն ունեցող կէտն այն է որ այս
պանդխտութեան հետ կապուած է
նաեւ անոնց դէպի Հայաստան պան-
դխտելու խնդիրը:

Ահա՛ ինչպէս կը շարունակէ Ռու-
միլեքառոյ լրագրոյ Եսալի թղթա-
կիցը որ այս գաղթականութեան
լուրը կը հաղորդէ:

«Միշտ հրէից պանդխտութեան
հետ կապակցութիւն ունեցող հի-
տեւեալ եղելութիւնն ալ պէտք է
արձանագրենք, այն որ վիթխա-
րի նշանակութիւն մը ունի:

«Հրէից մեծագոյն մասը իմա-
նալով որ թուրքերոյ տեղւոյս ներ-
կայացուցիչը ըսած է թէ Սուլթա-
նը հրէից Հայաստան բնակելու հը-
րաման կուտայ, անմիջապէս ա-
մենքն ալ խմբովին թուրքերոյ հիւ-
պատոսարանը դիմեցին:

«Պ. Հիւպատոսը յորդորեց զի-

ներ բնաւ կապ ունեցած չեն թերթիս
մէջ յուզուած ոչ մի խնդրոյ հետ: հան-
րային շահը ամեն բանէ վեր նկատած
ենք միշտ, ինչ նր խաչազող հակառա-
կորդները զայրացուցած է: հայհուցու-
թեանց փրփուրներ ժողքեցնելու աս-
տիճան: Ծ. Խ.

րենք որ աղերսագիր մը դրկեն
Սուլթանին: Այս առաջարկութիւ-
նը անյապաղ գործադրուեցաւ, և
աղերսագիրը հիմա ճամբան է հիւ-
պատոսարանին միջոցաւ դրկուած:
Եւ շատ անձինք անհամբերութեամբ
կըսպասեն տեսնել թէ ինչ հետե-
ւանք պիտի ունենայ:

«Յայտնի է թէ հին թշնամու-
թենէ և տաճկաց հետ ունեցած
կռիւներէ ետքը, Հայաստանը դը-
րեթէ բոլորովին պարապ մնաց բը-
նակիչներէ, և այս պատճառաւ ան-
բեղուն դարձաւ: Սուլթանը «ինչ-
պէս որ լրագրիւններ կը հաստատեն»
այս եղելութիւնէ մտառանջուած՝
տրամագիր է հրէաներ ընդունիլ
այն գաւառի մէջ շատ օգնութիւն
ներ տալով անոնց:

Ահա՛ աղերսագրին պատճէնն ալ:
«Անցեալները Ռումանիոյ լրագրի-
ները ծանուցանելով թէ Օսման-
եան բարձր կառավարութիւնը կը
դիւրացնէ հրէից գաղթականու-
թիւնը դէպի Հայաստան, ուր որ
նորեկներու նպաստաւոր պայման-
ներ կը շնորհուին, ստորագրեալքս
բնիկ Ռումանացի հրէայք, պա-
տիւ ունինք նուաստ խնդիրս ներ-
կայացնել Ձեզ ակնարկութեամբ
վերոգրեալ տեղեկութեանց:

«Միշտ ժամանակին» և ուրիշ շա-
տերը յօժար ենք Եսալէն մեկնիլ և
Հայաստան հաստատուիլ ուր որ
երկրագործութեան և արհեստնե-
րու կը տրուինք մեր կարողութեան
սահմաններու մէջ, միջոցներու չա-
փովը և տեղւոյն պայմաններու հա-
մեմատ: Կուզենք ուրեմն գիտնալ
եթէ Օսմանեան բարձր կառավա-
րութիւնը յօժարակամ է դիւրաց-
նել մեր գաղթականութիւնը ասի-
ական երկրին մէջ, այնպէս ինչ-
պէս որ մեր լրագիրները տեղե-
կացուցած են:

«Կը բաղձանք դեռ Պ. Հիւպա-
տոս, որ Ձեր բարձր միջնորդու-
թեամբը լուստւորուած լինինք
բարոյական ապահովութեանց վը-
րայ այն նրկրին մէջ վերաբերեալ
մեր բնակութեան:

«Փոխադարձ՝ մենք հրէայքս որ
մեր պապերէն երախտագէտ զգա-
ցում մը ժառանգած ենք այն
կոյսրութեան՝ որ ժամանակաց
շրջանին մէջ մեծանձն բարեկա-
մութիւն ցուցուց մեր ժողովրդ-
եան, մենք ամենքս ալ եւ յանուն
ամենեցուն կը փտահեցնենք Ն-
կ. բարձրութիւնը մեր ամենակա-

տարեալ հապտակութեան համար առ կայսերական գահը, և անկողնի մէջ առ երկիրը որ մեզի չընտրէր իբր ապաստան և ապահովութիւն»

«Բարեհաճեցէք Պ. Հրապարակելու ընդունիլ . . .»

Այս ազգային մէջ երկու անգամ կրկնուած կը տեսնուի ապահովութեան բառը: անշուշտ պիտի երաշխաւորէ թրքական կառավարութիւնը ուղղութեամբ ապահովութիւնը: բայց միթէ հայերու ալ չերաշխաւորեցին այս օրումն Սուլթանին պապերը ապահովութիւն և անգործութիւն: սակայն այսօր թէ հայոց առ Օսմանեան տէրութիւնը մատուցած հաւատարմութիւնը և թէ անոնց բարեկամ իրաւունքները ամեն ալ մոռցուեցան և տիրապետող Սուլթանին մէկ խօսքովը ամեն ալ տոնակոխ եղան: Այսու ամենայնիւ հրեաները՝ հայերու ունեցած վիճակէն աւելի ապահով կեանք մը պիտի տանին Տաճկաստանի մէջ: որովհետեւ ինչպէս որ Տրայֆուսի դատաւարութեան տէրութիւնը տեսնուեցաւ Եւրոպայի կէս մասը հրեայոց է: ամեն կողմերէ գանգատներ, բռնութիւն և բռն իսկ սպառնալից ցոյցեր վերջ տուան Տրայֆուսի մը պաշտպանութեանը համար: մինչդեռ անգին հայաստանի մէջ հարկւրուոր հազարներ ջարդուեցան, զետինը մարդկային արեամբ ներկուեցաւ: Գիւղերը ամայացան և յիսուն հազարէն աւելի օրեր անպատեւ պար կը մնան: և ահա այսչափ անգործութիւն կորստեան տակ քրիստոնեայ Եւրոպայի անտարբեր մընաց մինչև 1896 օգոստոսի ամիսը երբ ջարդերը կ'Պոլսոյ մէջ ալ տեղի ունենալով, մեծ տէրութիւնները սթափեցան, և աւելի իրենք վերենք պաշտպանելու տեսութեամբ՝ վստփորը զրահաւորեցին: մոյցոյցին, որ այն ալ ուրիշ բան չէր, քան թէ անհանգարտ տղայ մը վախճանելու չափ կոտորակարարութիւն մը, իսկ այսօր երբ

մեր մահացող թշնամին՝ թափառական պատող հայաստանի հարազատ զաւակներուն առջեւ հայրենեաց դռները կը գոցէ և օտար սերունդի մը բնակութեան համար կը նուիրէ արեան գնով ստացուած մեր ժառանգութիւնը: նոյն քրիստոնեայ Եւրոպան է որ աչքերը և ականջները գոցելով չի տեսնել եւ չի լսել կը ձեռնադրէ հայկական ազգանքներուն:

Լուսինի

Սիլիստրէ, 18 հոկտ. 99

Շարաթ գիշեր, ըստ կանխագոյն ծանուցման, տեղիս ազգային ընթերցարանին մէջ տեղի ունեցաւ ընդհանուր ժողովի նիստը:

Գործադիր ժողովը այս առթիւ ներկայացուց իր ինքնամտայն գործառնութեանց տեղեկագիր հաշուեկշիռը ուրկից տեսնուեցաւ որ փետրվարէն մինչ 17 հոկտեմբեր ֆր. 478.85 հասոյթ եղած է, ուրկից ծախսուած է 442.85 և պատրաստ կը մնայ հիմայ 36 ֆր.

Պարոն Նահապետեան, Վ. Ժուզովի ատենապետ, ցաւով նկատել տուաւ որ ընթերցարանից ընկերութիւնը անցած տարի շրջանին մէջ լիովին կերպով իր նպատակին չէր յաւակցած քանի որ վարչական մարմիններ անհամաձայն տարբերէ կազմուած էին, և յոյս յայտնեց որ նոր շրջանին համար ընդունած գործադիր ժողովը անցեալ տարիի բաղդը չունենար:

Քանի մը առարկութիւններէ ետք ընդհ. ժողովի դիւանը քուէներու բացարձակ առաւելութեամբ վերահաստատուեցաւ իր պաշտօնին մէջ: Նոր շրջանին մէջ նախագահ Տ. հաճի. Բարութիւն և Տ. Ոստանիկեան կը յուսանք որ աւելի մօտէն հետաքրքրուելով ընկերութեան ընթացիկ գործերով աւելի մղում կուտան անոր առաջ-

դիմութեան և զարգացումին:

Գործադիր ժողովը կազմուեցաւ Պարոններ Յ. Փափազեան, Ա. Շալեհեան, Վ. Տաքէսեան, Յ. Մարգարեան և Յ. Սիմոնեանէ: Տեղացի կրթատար դպրութիւնը արժանաւոր ընտրութիւն մը ըրած ըլլալու համոզմամբ գնահատելի գործունէութիւն կը սպասէ գործադիր մարմինէն տեսնանք թէ այս վերջինը որքան պիտի պատկէ իր շուրջը պատող յոյսերը:

Շ. Կամսարական

ՈՒՐԱՆԱՌԻԹ ԵՐԵՒՈՅԹ

— 0 —

Արժանաւոր ազգիւրէ մը առած տեղեկութեան համաձայն կը լըսեմ թէ՝ տիւրոյս «Ընթերցարանից Ընկերութիւնը» որ ժամանակէ մը ի վեր անկերպարան և գրեթէ կազմալուծեալ վիճակի մը մէջ կը գտնուէր: անցեալ կիւրակէ օրը, ըստ նախապէս լրագրաց մէջ երեւցած յայտարարութեանց, ընկերութեան հին և նոր անդամները տեղոյս ազգ. արական վարժարանին մէջ ի նիստ գումարելով, ներկայից մէջէն կազմած են երկու վարչութիւններ: մին՝ ընդհ. ժողովոյ իսկ միւսն, վարչական: ուրոց պաշտօնավարութեան շրջանը պիտի լրանայ յառաջիկայ տարեգլխին, և յետ վերոյիշեալ պայմանաւորութեան լրանալուն՝ 1900ին պիտի վերընտրուին նիստուն մարմիններ 3 տարուայ պայմանով: շնորհ:

Վառնայի նման հայաշատ կեդրոնի մը մէջ, ընթերցարանի մը չգոյութիւնը՝ ճշմարիտը խօսելով օրինակելի երեւոյթ մը չէ: սակայն ուրախ եմ թէ վերջերս տեղացի և զաղթական երիտասարդաց զգայուն և իւր կոչման գիտակցութիւնը ունեցող խումբ մը երիտասարդներ, գովելի քայլ մը

առած կը լինին խորհելով իրացարդի անկերպարան վիճակին պատուար վերջ մը տալ ջանալ հիմնելու մօտիկ ապագային՝ ի վաղուց և ի բազմաց ցանկալի Ընթերցարան մը:

Արդարեւ ամեն օգտակար ձեռնարկութեանց սկիզբը դժուարին է և յաճախ կը բաղխին բազմակի ճիւղն արդիւնաց, որոնց յաղթահարելու անպայման միջոցն է, ունենալ յարատեւ ոգի և աննկուն կամք: որոց առջեւ բոլոր խոչը և թուժք կ'անհետանան:

Նորընտիր վարչական մարմինները, արդեօք ունին վերոյիշեալ բարեմասնութեանց մին կամ վիսպէն բաւարար պաշար մը, դիմագրաւելու անախկալ գէպերը, և արիւթիւմը մաքառելու ընդդէմ չի նախատեսուած դժուարութեանց: — դա՛ մեզ ցոյց պիտի տայ մօտիկ ապագայն, ու մեզ կը մնայ քիչ մը համբերութիւն ունենալ:

Մենք մեր երիտասարդ և թաքուած երէտ բաներ կ'ակնկալեմք և այդ շատ իրաւացի: սակայն ինչու նոյն իրաւունքը չունենանք պահանջելու և մեր յիշատակ հասարակութենէ: Ինչու նա, իւր նիւթակալութեամբ և յարկաւորակամով քաջալիր չի հանդիսանայ ափ մը երիտասարդաց վեհ և արդիւնաշատ ձեռնարկին որք՝ սիրալոյսով ու գիտակցաբար մտած են չուծի մը ներքեւ որը՝ ինքնին և հասկցողին համար կարճուածին չափ թեթեւ ու տոնելի չէ, պայն թեթեւեղ պիտի լինի միմիայն ժողովրդեան սիրալիր և գիտակցից աշակցութիւնը: և մենք այդ կը պահանջենք հասարակութենէ:

Շնորհաւորելով հանդերձ սոյն երիտասարդաց գովելի եռանդը, կը մաղթեմ իրենց կար և կարողութիւն, իրազեանցեալու հասարակութեան իրենց վրայ դրած յոյսը, և կը սիրեմ յուսալ թէ, վառ-

ԲՈՒՆՈՒԹԵԱՆ ՏԱԿ (53)

ԺԱՄԱՆԱԿԱԿԻՑ ԱՅՍ ԿԵԱՆՔԷ ՊԱՍԵՐ ՄԵ

— 0 —

ՄԱՍՆ Բ.

Բունութեան ամեն տաճանքները քաջած հայ հերոսներուն առաջին եւ վերջին գործը կը լայն պատեւը հայու աւրին քանդ թուրք պաշտօնատարները, հարկահաւաք սրիկաները: մանաւանդ հայ դաւաճանները: Այս վերջինները իրենց ահ ու զոգէն որքան աւտեն որ Ա. . . . խոսքը իր գոյութիւնը կը պահէ ծակամուտ կրկնաւ: Արժանաւոր կերպով կը պատմուի Արմատնի Սերորը: Աս նախապէս տեղին յիշատակական մարմինն մասնակցած եւ անոր ունեցած գաղտնիքներուն տեղեկ ըլլալով հաճի Գ. . . . ալ նշանակութիւնը ըմբռնած՝ կառավարական պաշտօնով Արմատնի շրջակայքը ման եկած ատեն Չայ բուսած գետակին վրայ կը հանդիպի խմբին, առանց գիտնալու որ իր կատարած սեւ գերը ծանօթ է Ա. . . . : Ասպատակ խումբը զայն խղճելու վճիռը կը տայ, այն պարագային Սերոր հաճի

Գ. . . . ոտքերուն առջեւ նետուելով շնորհ եւ գթութիւն կը հայցէ: Կտրեմ խմբակեւ դաւաճանին ներքեւ տկար վեհանձնութիւնը կուգէ ունենալ: Վարդապետեան փոկ մը անցնելով Սերորի վիզը Չայը կը նետէ զայն ուր կը խեղդուի չարաչար:

Հայ ապստամբներու հիմնածը ազատ լիւնիւրու վրայ, բռնապետութեան տակ փոքրիկ անկախութիւն մըն էր հռչակուած, ուր կառավարութեան սովորական միջոցները չկրցան գործել: ասոր վրայ էր որ Ակնի քայլաքայլ Եւրիպայի Միւթէսարիֆին հեռագրեց (50) զօրք եւ երկու լիւնային թնդանօթ զրկել հաճի Գալուստը ձերբակալելու համար: Չօրք ու թնդանօթ հասնելով պաշարման շղթայի մէջ կառնին Արմատանը, մէկ երկու ամիս կը մնան հոն, կաւերին հունձքը եւ ի գործ կը դնեն տեսակ տեսակ սխալագործութիւններ: Վերջապէս օրին մէկը ապստամբային խումբը կը հանգիպի գիւտ ուրիւրու ջուկայ մը: երկու կողմէն հրացանաձգութիւնը կը սկսի: Գիշերը վրայ կը հասնի, ան տեսնի Մկրտիչ թիւթիւն: ձեան խորհուրդ կուտայ զինքը առանձին ձգել եւ ամբողջովին նսանջի ձեւով ետ քաշուի: Մկրտիչ առիւծաբար

կը մտնուի հարիւրներու դէմ առանձին եւ վերջապէս ոյժը սպառելով անձնատուր կը լայն:

Ա. . . . ապստամբները չորս տարի ու կէս կը գործեն երբ վերջապէս կը ձերբակալուին կ'Պոլսէ հասած հրահանգի պատճառով շատ նեղը մնալով:

Ակնի հայ ազգաբնակչութեան եւ կառավարութեան յարաբերութիւնները շարք մը անխնամ քայլերու պատճառաւ խզուելէն վերջ, այնպիսի պատճառներով որոնք որակը ցոյցինք ներկայ գլուխին ոկիզը, յիշատակական գործը անգին հարուած կը կրէ: Ալիք սան յուսահատելու աստիճան տիրեցաւ հետզհետէ յառաջացող քայքայումը ի նկատի ունենալով, իր զղացած խորունկ ցաւը կը բացատրէր կենդանի նամակներով Վահրամի որ փոխադարձաբար արիւն կուլար: անկարգութեան եւ վատ ընտրութեան հոսանքը անանկ անաւոր համեմատութիւն մը առեր էր ան տեսնի ամենակարող կուսակցութեան ձեռքը որ իրենց լուրջ գործունէութեան եղանակը եւ խորհուրդները անբաւական եղած էին այն կառեցներու համար:

Ակնիսան եւ Հրանոյշ չմնասուեցան, ու է կերպով որովհետեւ ցոյցաւորութեան ախտէն առանց վարակուելու իրենց զգացումները իրենց սրտին խորթ թաղել ուսած եւ առաջարկած էին անջի մէկ օրէն:

ԺԵ

Վահրամ սեպտ. 18ի ցոյցէն հաջորդ Գուրարիս տնցաւ գրպանը ինքզինքը ապրեցնելու համար բաւական չափ գրամ ունէր: սակայն երբ 96ի օգոստոսիս կրկին վերադարձաւ այս անգամ չքաւորութեան մէջ մնաց: Ատեն եղաւ որ հազիւ Հրանոյշին, Ալիքսանին եւ Յովհաննէս աղային նամակ գրելու ստակ ունեցաւ:

Ես անոնցմէ չեմ որ տալար նկարագիրներ կերեւակային եւ կը ստեղծեն գրիչի զօրով: ընդհակառակը համոզուած եմ, ներկայի ընկերական եւ ազգային անհաւաստութիւններու պատճառով շատ անգամ ամենէն պաղարկեմ իրենց ընդամին զգաստութիւնը կորսնցնելու ծախողանքի մէջ ինկած են մերթ: անոնք որ երկար տարիներ մոլութիւններու դէմ կուտեն եւ, անոնք երբեմն ժամանակաւորապէս մոլութիւններու ձեռք խաղալիք եղի են: Մեր շուրջը մենք ասոր օրինակ-

նայի գաղութն ալ լոկ անտարբեր
հանդիսատեսի դերը չը պիտի կա-
տարէ, հանդէպ սոյն բազմագու-
հաստատութեան վաղաժամ իրա-
կանացման . ո՛ւր կը շօշափուի ընդ-
հանրապէս ազգութեան արժանա-
պատուութիւնը և ի մասնաւորի
վառնացւոյն պատիւը :

Հայկունի

ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ՄԵՍԱԳՈՅՆ ԱՂԵՏԸ

(Շարունակութիւն 77 թիւէն եւ վերջ)

Գիւտ կրնայի կարեւոր տեղ մը
տալ այս ողբերգու նամակներու
լարքին, եթէ սակայն ընթերցող-
ներու սիրտը չը խշխշացնելու փափ-
կանկատութեամբ բաւ սեպէի
վերոգրեալ երկու նամակաց հրա-
տարակութիւնը, որոնք կարծեմ թէ
բաւականէն աւելի որոշ գաղափար
մը տուին Մօնթէֆաուօի մէջ որ-
լացած մոլութեան և անոր ամեն
տարի տուած դժբաղդ զոհերուն
միայն :

Այս տխուր տողերը արձանա-
զրդին վիճակեցաւ դեռ այս տա-
րի տեսնել Ռուսահայ հրապարա-
կագրի մը կրած ձախողութեմը,
որով քիչ էր մնացեր, որ կաշին
ալ վրայ տար ու իր հրապարա-
կագրի անուան տակ պահուած այդ
տակալի մոլութեան նշաւակը դար-
ձնէր դիակը Մօնթէֆաուօի մէջ,
որ նետած էր զինք հիւսիսի չա-
րափուք քամին :

Միս Ալէքի անձնասպանութիւնը,
որուն տարբեր գոյն մը տուած է-
ին երկու տեղական պնակալէզ
թերթեր Մօնակառք ու Բըթի
նիստատ, այնքան շունգալից ցըն-
ծութեան մը մէջ — որպիսին է
նիսի Գառնալալը — գէթ մէկ օր
բաւական եղաւ այդ Պաթայլ տը
փէօրի առթիւ թափուած ծաղիկ-
ներու հաւասար քանակութեամբ
առան բերաններէ անէճքներ տե-
նալ :

Ներք շատ տեսած ունինք :

Վահրամ իր դերը վերջին անգամ ար-
ժանաւոր կերպով կատարելէ ետք պա-
նի ստիւլութեան եւ գինեմուլութեան գե-
րի եղաւ. անիկա Վառնա ալ չը մնաց
և Տօպրիչ անցաւ : Համեմատաբար ա-
ւելի լուռ քաղաք մը ուր կուսակցա-
կան պայքարները եւ աղաքական գա-
ղափարները եւ սակայն ապրուստ պէտք
էր կալ թաղոսը միշտ մէկտեղ էր-
միայն աստե՛ն մը փայտատուութիւն ը-
րին. ետքը երբ ձմեռը վրայ հասաւ
անիկայ խորոված թթու մի կուտ ծա-
խեց և պատուաւոր կերպով առանց
մեծ մեծ վարդով եւ քսակուն շատ
քիչ բան գոհող աղաներու գրպանին
բնա ըլլալու իր հացը ճարեց :

Նկարագրի անկում. իտէալի բացա-
կայութիւն) պիտի մրմոռային սոփեստ-
ները ասոր այդ վիճակը տեսնելով-
վարժապետը ո՛ւր, թթումի հատիկ
ծախող ուր : Զէ՛ մի որ այսօր ողոր-
մելիներ շատ կան սր այնպէս կը մտա-
ծեն որ ուսուցիչ ըլլալու համար, խոր-
բագրի ըլլալու համար մատը մոխիրը
թոթած ըլլալու չէ. իրենք ալ առանց
հասկցած ըլլալու ինչ որ ըսել կուզէ-
ին : Կեանքի գործրականը օրինաւո-

ղացնել խաղարանի գլխուն .
անձնասպանութիւն մը, որուն եւ
դերական պարագաները դեռ այ-
սօր աչքիս առջեւ կը սարսուցնէ
զիս :

Դժբաղդ հայ վաճառականի մը
տուած պարբերական կորուստը և
անոր հետեւանքն ըլլալով հիւան-
դանոցի մը մէջ կաթնածաճար
մեռելիք. ուրիշ նոյքան կարեւոր
հայ վաճառականի մը 30 հաղարէ
աւելի ֆրանքներու կորուստն սրի-
կայ խորհրդատուի մը երեսէն, ա-
սոնք այնպիսի մանրամասնութիւն-
ներ ունին, որոց հրատարակումը
կրնար օգուտներ ունենալ, եթէ
այդ վաճառականներէ մէկին յի-
շատակը ու միւսին պատիւը խն-
դրոյ տակ չի նար այս կերպով . . .

Ամօ՛ Թ մեր այն հարուստներուն,
որոնք սովորութիւն ըրած են ամեն
տարի նիսի հետ կլիման պատըր-
ուակ բռնելով, երթալ ու իրենց
լուինները թափել կանանչ սեղանին
վրայ, փխխանակ իրենց տառապ-
եալ եղբայրակիցներուն օգնութեան
հասնելու : Ասոնց ձեռները, որոնք
կը դողդղան ազգային նուիրատը-
ւութեան մը առթիւ, շատ սիրով
պանքնօթելու ծրարներ կը նե-
տեն իրենց հաճոյքին համար,
որ մոլութեան մարմնացումն է ա-
մենազոտ տեսակէն :

Կեանքը թունաւորող, օրինակը
տարափոխիկ, այդ կործանիչ մո-
լութեան դէմ կարօտ միշտ խօսիլ,
քանի որ մանաւանդ այդ մոլու-
թիւնը հետզհետէ կը տարածուի
հայ շրջանակներու մէջ ալ :

Եւ լրագրութիւնը շատ աւելի
մեծ ծառայութիւն մատուցած
կըլլայ մեզ ընկերային այս խոշոր
աղէտին վրայ խօսելով մերթ ընդ-
մերթ, քան Զինաստանի վարժա-
րաններով զբաղելու, ուրկէ չի-
տակը խօսելով բան մը չենք հաս-
կնար :

***

ԼՐԱՔԱՂ

—)o(—

—Հնդկաստանի հոլանտական
երկիրներուն և Ճապոնի մէջ գըտ-
նուող հայերն մասնաւոր նուէրնե-
րով ու նամակներով իրենց գոհու-
նակութիւնը ու շնորհակալիքը
յայտնած են Տիար Մինաս Զե-
րազի, անոր հոլանտաի մէջ ըրած
գիմումներուն և ատենաբանու-
թեանց առթիւ :

—Տօք. Լէբսիուս «Մշակ»ին
մէջ հրատարակուած նամակով մը
կ'սէ թէ Գերմանացի հայաւէրներ
մինչեւ ցարդ 2,000,000 մարդ
հանգանակեցին աղքատ հայերու
համար և 2000 հայ որբեր կը
խնամեն :

—Մուշի առաջն. Տեղապահ Տ.
Բաբգէն վարդապետ շրջաբերա-
կան մը հրատարակած է, որով
վիճակին պանդխտեալ աղքատնոց
կիրներուն ու զաւակաց թշուառու-
թիւնը նկարագրելով կոչ կ'ընէ 7,
10, 12, 15 տարիներէ ի վեր ի-
րենց բնակավայրէն բաժնուած
պանդուխտներուն, որ 1.2 ամի-
սէն կ'ոմ հայրենիք վերադառնան
և կամ նամակ ու դրամ ղրկեն ի-
րենց ընտանիքին : Հակառակ պա-
րագային Առաջ. Տեղապահ Հայրը
կ'սպառնայ իրեն գիմող կիներու ա-
մուսնալուծութեան և նոր ամուս-
նութեան հրաման տալ :

Կրօն. Ժողովը Տ. Բաբգէն
վարդապետի սոյն շրջաբերականի
նկատմամբ սա դիտողութիւնը ը-
րած է որ երկու ամսուան պայ-
նաւաժամէն ետքը Մշոյ Տեղա-
պահը կարող չէ ինքնին ամուս-
նութիւն լուծել և նոր ամուսնու-
թեան հրաման տալ ո՛չ մեկ Մը-
չեցի կնոջ : Ժողովին այս դիտո-
ղութիւնը Պատրիարքը պիտի հա-
ղորդէ Մշոյ Տեղապահին :

—Բարեգի Արեւելեան կենդա-
նի Լեզուաց վարժարանէն այս

տարի ֆրանսացի երկու գիտնա-
կաններ քաջ հայերէնագէտի վկա-
յական ստացած են : ասոնք են
Մ. Օպիի և Մ. Ֆէյյէ Բիլատրո :
Նոյն բարձրագոյն վարժարանին
մէջ ուրիշ 15 ֆրանսացիներ ալ
հայերէն կուսանին :

—Մոսքուացի ծանօթ ուսուհի-
րապարակագիր հայազգի Պ. Գր.
Ջանչեանց «Նոր.Գար»ի մէջ նա-
մակ մը հրատարակելով, շնորհա-
կալութիւն կը յայտնէ իր խմբագ-
րական գործունէութեան 25 ամե-
կին առթիւ հայոց կողմէ ստացած
շնորհաւորութիւններուն համար :
Տիար Ջանչեանց այդ առթիւ կը
ծանուցանէ թէ իր հրատարակած
«Եղբայրական Օգնութիւն» անուն
գրքին զուտ հասոյթը 58175
րուպլի հասած է, որով, ինչպէս
մեր ընթերցողաց յայտնի է, եօթը
որբանոցներ բացուած են գաւա-
ռաց մէջ և հազարաւոր աղքատ
ներու ալ հացագին հայթայթու-
ած է :

—Թիֆլիսի լրագիրք ցաւօք կը
ծանուցանեն «Արաքս» հանդէսի
հրատարակիչ Պ. Սիմէոն Գուլա-
մէրեանցի մահն Սեւանայ մէջ :

—Այրի տիկին Մարիամ Գ.
Դաւթեան ազգ. այլ եւ այլ բարե-
գործական հաստատութեանց կը-
տակեր է 3500 րուպլի, այս գում-
արէն 2000 րուպլի Գէորգեան
Ճեմարանին յատկացեալ է :

—Թիֆլիսցի այլի տիկին Թա-
գուհի Փանոսեան տեղւոյն Ներ-
սէսեան դպրոցին նուիրեր է իր
կէս տունը, որ 13000 րպ. կարժէ և
1000-րպ. տարեկան եկամուտ կը
բերէ, այդ տան միւս կէսը կը
վերաբերի ուրիշի մը որ եթէ ծա-
խէ, Տիկին Թագուհի պատրաստ
է այդ ալ գնելու դպրոցին նուիրել :

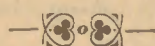
—Վերջերս Երուսաղէմայ հա-
րաւարեւմտեան կողմը 5-6 ժամ
հեռաւորութեամբ քիչ կոշուած
տեղը, ֆէլաճի մը կալուածին մէջ

պատկերը գրելու ձեռնարկած աստի իր
գրչիքները անցուցած որջի մօտին պէտք
եղած ակնարկութիւնը ընել եւ այսու
կըլուսայ որ իր պարտքը կատարած
է :

Զմեկածաքցի ձերուհիին սրճարանը
եռադարկ չէնք մըն էր քարաչէն, ստո-
րեկրիայ մասը որ շտեմարանի դերը
կը կատարէր, երկրորդը սրճարանի
երրորդը սենեակ մը սրճարանին վը-
րայ որ աստե՛ն մը տեղին աղգային ըն-
թերցարանը եղաւ, ընթերցարան մը
որ շատ դժբաղդ եւ կարճատեւ կեանք
ունեցաւ քանի որ բնիկ եւ նորեկ հա-
յերու մէջ արմատացած անհամաձայ-
նութեան պատճառաւ հինգ վեց ամ-
սեայ գործունէութիւնն մը ետք փակ-
ուեցաւ :

Մրգ՝ Վահրամ քանի որ հազիւ հա-
մաստ օ ապահիկ մը կը ճարէր պարտա-
ւորեցաւ ստորերկրեայ այդ շտեմարանը
իրեն ննջարան բնի, գաղջ մթնոլոր-
տի մը տիրապետութեան տակ սկսելով
փտեցնել իր ֆիզիքական եւ թարայա-
կան բեժերը. փտաութիւն մը որ հիմ-
նական քաջալուս մը առաջ կրնար
բերել եթէ գէպգըր Վահրամը Պուլ-
կարիաէն դուրս չհանէին :

Շ. Կառնարական
(Շարունակելի)

Ինչպէս ըսինք աղգային եւ նիւթա-
կան զրկանքները աստե՛ն մը ծխամոլ
ու զրկեմու մը ըրին այդ տղան : Աստե՛ն
եղաւ որ ան, Ակնէն կամ Պոլսէն նա-
մակ ստացած աստե՛ն ճանաչողութիւնը
կորսնցնելու չափ արեքցաւ : Մանա-
ւանդ Յովհաննէս աղայէն ստացած նա-
մակները որքան այրող մրկող էին :
«Հայրենիքի կարօտին չեմ գիմանար
կը գրէր այս վերջինը Պոլսէն, ուր
մնացած էր. կը գրէր որ այդ մի յամր
այլ հիմնապէս կը քայքայէ կուլիւնս.
առջի եռանդէս, առջի կրակէս հազիւ
թէ ակար ցոլք մը մնացած ըլլայ : Ին-
չո՛ւ ինքզինքս խաբեմ, Վահրամ կը
հաւատա՞ս երբ քեզի ըսեմ որ դերեղ-
մանի հոտեր կ'առնեմ կոր. սարսափը
զիս պատած է. կը վախում որ հոս օ-
տարութեան մէջ պապիկուս աշխար-
հէն դուրս կ'աւանդեմ հոգիս . . . »

Օրապան շատ համեստ գումար մը
հազիւ թէ կը շահէր. փափկակեաց այդ
տղան վերջ ի վերջոյ պարտաւորեցաւ
Զմեկածաքցի ձերուհիի մը վարձած
սրճարանին շտեմարանը պտուկելու :

Ներկայ գործիս հեղինակը այդ աստե՛ն
Տօպրիչ գտնուած եւ Վահրամի հետ
ներքին շտտ մօտիկ կապեր ունեցած
ըլլալով խոստացած էր իրեն ներկայ

կարեւոր հնութիւններ գտնուած են, ընդ որս հայերէն, յունարէն և վրացերէն նոյնիմաստ արձա- նագրութիւններ :

— Էլմիածնայ Գէորգեան ճեմարանի 25ամեայ յոբէլեանը տօնուած է վարագայ խաչի օրն, ընդ նախագահութեամբ վեհ. կաթողիկոսին և ի ներկայութեան Երեւանէն ու շրջակայ քաղաքներէն հոն հաւաքուած խուռն բաղժութեան, Այդ առթիւ տեսչին կողմէ կարգացուած տեղեկագիր մը ծանոյց լծէ Ճեմարանը ունեցած է 1026 աշակերտ. ընթացաւորաւորութիւնը կը հասնի 119ի, որոնցմէ 8ը քահանայ եղած են, 17ը կուսակրօն և մնացածներն այլ եւ այլ պաշտօններու մէջ կը գտնուին. Այս 25 ամեակին առթիւ քանի մը եկեղեցական և աշխարհական անձնաւորութիւններ նուիրեր են 4691 րպ. : Ճեմարանը որ այս տարի 220 աշակերտ ունի, տարեկան 40,000 րուպլիի կը կարօտի իր պէտքերը գոցելու համար :

—Աթէնք հրատարակուող ՈՒ.
ութիւն թերթի մէջ հետեւեալը
կը կարդանք.

«Մեր յաջորդ թիւին յառաջիկայ ժայիսին Բարիզի մէջ Հայկական խառն ժողով մը գումարհու առաջարկը պիտի լինի. ուստի կը յանձնարարենք մեր բոլոր եղբայրներուն որ կուսակցական նեղ հաշիւները մէկզի թողլով աշխատին ժողովոյ գումարման միջոցները դիւրացնել և միանգամայն վերջ տալ այս «ըսի ըսաւ» ողբերգութեան, Սեւայի ուր որ անկ էր դիմած և Տիար Մ. Զեքիան հաճութիւնն ալ առած ենք:»

—Նոյն թերթը հետեւեալ մի-
ջադէպը կը պատմէ.

«Յունաստանի Շիրա քաղաքի Օսմ.
հիւպատոսը որ կաթողիկէ Հայ մրն է,
վերջներս խեղճ Մշեցի մը անոր զիմե-
լով անցագիր լը կը խնդրէ հայրենիք
վերադառնալու համար. թրքմախլ հիւ-
պատոսը փոխանակ քաղաքավարու-
թեամբ պատասխանելու անպատկառ-
քէն կը կտկար հայհոյիլ ոս գտնիկ բա-
սերով».

«Էրևեկնի՝ սիևինի մեզհեպսինի . . .
սահա պուլունույօ՞րնըսընըզ սիւնեսաս-
նե՞» վազըք փոփսե կըրեյուպ պիթե-
մէփսինիզ. » գաւառացի հայը իր զայ-
րոյթը չկրնայ զսպելով, կը թքնէ հիւ-
պատօսին երեսին եւ անոր ու Սուլթա-
նին հայրոյանքներ լտեղացնելով դռնէն
դուրս կենէ. ճամբան կը հանդիպի հայ
երիտասարդի մը, որուն մանրամաս-
նօրէն կը բացատրէ պատռոհած դէպքի
բարժաոյթը. Տաք զլուի երիտասարդ
սաստիկ յուզուած հիւպատօնարան եր-
թալով ազմուկ հանել կը փորձէ. բա-
րեբաղդարար մի քանի հայեր զփու-
րուծեամբ զայն կը համոզեն ու չարի-
քին առաջն առնել կը յաջողին. »

«Մէկ քանի օր վերջը հիւպատոսը
իր սովորական պոյոյտէն պաշտօնատե-
ղին Վերագարձած պահուն նոյն երի-
տասարդը յանկարծ անոր առաջքը կը
ցցուի եւ միեւնոյն ժամանակ մէկ քա-
նի ապտակներով գետին կը տապալէ
զայն. ոստիկանութիւնը վրայ հասնե-
լով կը ձերբակալէ տղան, որուն ար-
դարեւ թիւնը վայրկեանական հարցա-
քննութենէ մը յետոյ հաստատուելով
է զատ կը ձգուի:»

— Եղիպտոսի Գաւառական Երեսփոխանական Ժողովոյ Ատենայեա Տիգրան փաշա Եւրոպոյէն վերադարձած է Գահիրէ, ևը յուսանք որ Տիգրան փաշայի վերադարձը, կանոնաւոր ուղղութիւն մը պիտի տայ այլ ևս Եղիպտոսի Ալգալիյն գործերուն, որոց ժամանակէ մը ի վեր անկերպարան վիճակ մը ստացած լինելն կիմացուի շնորհիւ Շէրիտճեան Արապետ պէյի, որ Տիգրան փաշայի բացակայութենէն օգտուելով Առաջնորդարանի մէջ մօխիւր խառնելու համար է կրօնին:

ԹԻԻՐՔԻԱ ՀԱՎԱՏԻՍԱԹԸ

ԹԻՒՐԵԽԱՄԱ ԹԷԼԵԿՐԱՓ ՎԷ ԲՈՒ-
ԹԱ ԻՄԱՐԵՄԻՆԻՆ ՈՆԿՈՆՏՐԸ ՀԱ-
ԻՆՏԵՆ ԹԻՐԸ ԿԱԳԵԹԱԽԱՐԸ ՄԱ-
ԽԻ ԹԷԼԵԶԵԻ ԻԹՈՒՅԵ ՎԱՆՃԱՐԸ-
ՎԱՐ ՄԸՐ : « ԻԳՄԱՄ » ՄԵՅՈՐԵԻ ,
ԹԷԼԵԿՐԱՓՎԱՐ ԷՄ ՀԻՉ ՄԱՀԵԻՆԵ
ՎԵՐԻՒՄԵՅՈՐ . ՎԵ ԷՄԲՍՄ 3-4 ԿԻՆ
ՍՈՆՐԱ ՎԵՐԻՒՄԵՅԻՆԻՆ . ԷՍԾՐՎԱՐ
ՀԱՐԵՔԵԹ ԻԹՄԻԶԵՐԻՆԵ ՄՄԻՐ
ԹԷԼԵԿՐԱՓ . ՎԵՐԱԻՔՄԵՆ 3 ԿԻՆ
ՍՈՆՐԱ ՍԹԱՆՎՈՐՄ ԷԵԹԻՉՄԵԼԵ-
ՌԻՆԵ ԹԷԼԵԿՐԱՓ ԷՄՆ ԷԵԹԻՉՄԻՉ
ՈՐՄՈՐ :

— Բուսանիանըն Եաշ չէհրին.
ոնն 60 եահուտիէր մահէլին
Թիւրք գօնսուսընա միւրաճա.
սթիւ, Տրապիզոն վէ էրգրում
իլիայէթլէրինէ նազլ օլընմալարը
նչին թիւք հիւքիմէթինաէն
իւսսառն օլընմասընը պա արզու.
ճալ իսթիւհամ իթմիչլէր,

—Մազկեր թիւֆէնքլէրին ֆի.
էնկիւնի պունտան սօնրա Սթան.
զուտա հաբմազ իչիւն էվրորա.
ռան մաքինալար վէ ալէթէր կէ.
թիրտմէք պապընտա վիւքէլա
էնկիւսինն զարարընը թաստիգ
տէն պիր իրատէ սուտսւր իթ.
իչ տիր :

— Սլծակապօլսա Գարաքէօյ քէօբ
իւսի իւզէրիսնէ եզվկէլքի ճուսա
իւնիւ Ճաֆէր նամ քիմէսնէ րէ-
լօվէր իլէ Նէվրէս իսմիսնէ պիր
էնճ գատընը էօլտիւրտիքտէն սօն-
ա քէնտի քէնտիսինի տալի
թէյէֆ իտէր :

Գաթլ օլընան գառըն Ճաֆէրին
էվէխի օլուպ, պիր վազըթտան
էրու վալիտէսինին թէշլիքի իլէ
օնասընը թէրք իթմիշ օլժաղէ,
Ճաֆէր արզուի մուհապէթի թէս-
ին իտէպիլմէք իշիւն բէվօլվէր
արապէսինտէն մաստա պիր թա-
իգ պուլամալուպ, մաշպուպէսի
լէ աշնը սաաթտա էօլմէյի միւ-
ատնուհ ատտ իտէր:

— Ճակիտ պէի՛ն գաթ ի տէն Ար-
ազուտ Մսթաֆա՛նըն մուհաքէմէ-
ի իքինճի տէֆա՛ օլարագ ճինա-
էթ մահքէմէսինտէ պագըլտլո՛ւ .
հահիտէր էվլէլքի իֆատէլէրինի
էպտիլ իթմէքտէ օլուպ , գաթիլ
Մսթաֆա օլտըղընը կէօրտիւմ տէ
էնլէր պու տէֆա թանըմամ տէ-
էքտէ քէ եսխօտ յիւքէյի կէօս-

Թէրմէքտէ տիրուէր . Մսթաֆա գա
թիէն ինքեար իտիօր : Եէնի շա-
հիտլէր իսթիմա իչիւն Մուհաքէ-
մէսի ախէր կիւնէ գալոր :

—Վէլէստէ Սրբայ մեքթէպլերին
 Ենէիտէն քիւշատ օլտըզլարը միւ-
 նասիպէթիյլէ, օրանըն պուկկար
 էնալիսի ալեալա գալգադընտան
 մահալըն թիւրք ոսքերլերի չօղալ
 մըշ տըր : Պուկկարլար մէքքիւր
 մէքթէպլերին գաբանմասընը վէ-
 վէլէստէ մուգիմ պիր զենկին Սըր-
 պըն թէնպի ոինի թալէպ իթմիշ-
 էր տիր : Պուպը Ալի մէքթէպլերին
 գաբանմասընը գապուլ իթմէմիշ
 իսէտէ, մումարիէյ զենկին Սիւր-
 պիւլլը Սէլանիկէ կէօնտէրմիշ
 տիր :

—Մաքէթնի իստա Սըրպ մէք-
թէ պէլին քիւշառը մէսէլէսին տէն
տօլայը՝ գարը շըգըգ հիւքմ իթ-
մէքտէ տիր, Պու մէսէլէտէ թիւրք
հիւքիւմէ թինին թուլտուղու բո-
ւրթիգա Մաքէտնի ալըլարը խշ-
նուտ պրագմամագտա տըր, զի-
ռա սըրպ հիւքիւմէ թի սըրպ պուշ-
կար էհալիտէն իպարէթ պու մէմ-
էքէթտէ քէնտիսինէ մախսուս
մէքթէ պլէր քիւշառնա սիւլիւք
թմէքտէ տիր, թիւրք հիւքիւ-
մէ թինին պու պապտէ վէրտիկի
գարարը՝ Պուկարարա խիթմպէն
պիր թէշվիք առտ ոլընըյօր, իշ-
ղու բօլիթիգանըն սէմէրէսի Մա-
քէտնի իստա գարը շըգըգարըն եէ-
սիտէն մէյտանա կէլէճէկի մու-
լպգոգ գանն օլունըյօր :

[illegible]

— Նոկում. 30 տա Լատիսիթ
ազնվարժնա ինկիլիպէր վէ Պօ.
բէր պէնիւտէ վուգու պուլան
էտիտ պիր մուհարէպէտէ Ժէնէ.
սլ Հուալդէն թաճիթը գօմանտա.
բնտա պուլընան ինկիլիպ ասքէր-
բիրնտէն 2000 քիշի Պօնրէ-
ին հէտինէ հէսիր տիւշ-
իւշ տիր, պունլարտա 230 քի-
ի հարէլի պուլընտըլընտան մա.
տա 54 քիշիտէ էօլմիւշ պուլըն-
դըլ սօն ճէտվէտէն անլաշըլմըշ
րը :

Պօէրլէր հէսրլէրինէ զայեթ
նսանիյէթլի տալրանմադտա օլ-
աղլէ, Պօէրլէրի վահշի թէսմիյէ
տէն ինկիլիզլէր ութանմալա
էճալըր օլրօլլար:

— Սերպիա գրալը Ալէքսանտր Ա.
տորիա իմբէրաթօրը Յրանց Եռ-
էֆէ զիյարէթ ի թմէք իւզրէ վի-
ննայա ազիմէթ ի թմիշ տիր ,
գրալ Սերպիայա ավտէթինէ տէ-
հն իտարէի հիւքիւմէթի հէյէթի
իւքէլայա իհալա ելլէմիշ տիր :

—Օրանժ հիւքիւմէթիքինն ճում.
ուրիյէթ րէյիսի Մ. Շթայն ա.
իւրէն պիր պէյաննամէի ումումի
էլը խուպ, մէզքիւր մէմալիքին
իւլիւն Պոէլլէրիքինն ինկիլիզլէրէ
արշը մուհարէպէյէ տապէթ իթ.
իշ օյմասընտան տօյալը, Լօրտ

Միլլզեբերկին միւրեղովիճի էֆքե
լը Սրանտարտ հիտտեթլէնէրէ
«Թրանսպարտ իսթիլա իթտիլե
սոնրա Օրանժ հիլքիմէթիլ
տալի հազզընտան կէլէնէլիլ
լի թէհտիտ իթմէքտէ տիր

— Ժէնէրալ Հուսայգ Թէլէիֆթի
Թըն մէսուրիէթիին քէնտի իւլէ
րինէ ալուպ, վագըթ գալանմալ
վէ Օրանտ ապքէրլէրինէ Թրաք
վալ օրտուսը իլէ պիրլէշմէկէ մ.
տան վէրմէմէք մագսէտի իլէ ն
սիր տիւչէն Թապուրլարը իլէ
սօգմուչ օլարղընը Թէլէկրաթի
Լնտարայա պիտիբմիշ տիր :

— Ինկիլիզէր իբրնճճ տէճ
ժաղուպ օլարադ. ժէնէրալ Հուս
սըն տախի Խարէլէմէսի ըիկալէ
օլընըյոյ :

— Լօստրա պէլէտիյէ րէկի
Սքիրիգատա մուհարէպէտէ պուլ-
նան ինկիլիզ ասքէրլէրին ֆաի-
հալարընա թէվպի ոլընմազ իւր
րէ իանէ թէճէմմիւ իթմէքտէ ու
ուպ, 75000 ինկիլիզ լիթալ
թօրլամըշ տրը :

ՏՊԱՐԱՆ «ԻՐԱԽՈՒՆՔ»

Գրքեր, տետրակներ, հրախրազրի
տոմսակներ եւ այլն կը ապագործին ւ
նկադիւրամատչելի զնիրով ու զօն
յուցիչ պայմաններով: Ֆրանսերէն
ու ռարէն եւ պուլկարերէն փոքրիկ
տրծեր եւս կը պատրաստուին:

Օտար երկիրներէ եւ ուրիշ քաղաքներէ եկած յանձնարարութիւնք փութով եւ ճշդիւ կը գործադրուին:

ԶԱԽԻՐԻ ԲԻԱՑԱՄԸ

Վառնա, Հոկտեմբեր 2
Պոդշայ
Լակ. լիպրա 55-58 հէք 9-80. 9-40 ֆր.
Լրապր, 53-60 հէքթ. 9-50-11-20
Յաստոլիս 100 քիւօ 12.20 ֆր.
Արբա
Իպրա 40-44 հէքթ. 7.7-80. ֆր
Մըլըր հոգ
Կիւնտէ 120-150 արապա վէ 10-15
ակօն պուղտայ վէ 20-30 արապ
րբա 15-20 արապա ֆասուլիս կէ
էքտէ տիր:
Իրապա մուամէլէսի Նարօլէս 21 ֆր.
0 ոսնթիմ հիսապը իլէ:

ՆՈՐ
ԵՐԳԱՐԱՆ
ԿԱՄ
ՄՐՄՈՒՆՋ ՀԱՅԿԱԿԱՆ

ԳԸ պարունակէ այսօր ժողո-
ւորդի ամեն դասակարգէ երգող
ին և նոր գրեթէ բոլոր երգերը,
ը ճախոշի ԻՐԱԽԻՆՔԻ խմբ.
գրատունը .

ԳԻՆ 1 ՖՐԱՆԿ

Отговорникъ Н. Драгулевъ
Печатница на Хр. Н. Войнико